

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Fredrik Svensson
08-563 087 87
Fredrik.svensson@uka.se

Datum/löpnummer 2014-12-09/11

Universitetskanslersämbetets statistiska analyser är en av formerna för att löpande redovisa utvecklingen inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå samt på forskarnivå. Analyserna innefattar även utvecklingen inom personalområdet och högskolans ekonomi.

Fler sökande, antagna och nybörjare på lärarutbildningarna

Sedan den nya lärarutbildningen startade hösten 2011 har inflödet till utbildningarna ökat stadigt, dock från en historiskt låg nivå. Söktrycket till flera av inriktningarna är fortfarande mycket lågt. Särskilt gäller detta grundlärarutbildningen med inriktning mot årskurs 4–6 och ämneslärarutbildningen med inriktning mot årskurs 7–9. Klart högst är söktrycket till förskollärarutbildningen. Det är fortfarande en överväldigande majoritet kvinnor som börjar studera till lärare. Endast ämneslärarutbildningen med inriktning mot gymnasiet har en jämn fördelning av kvinnor och män bland nybörjarna.

Det råder brist på flera kategorier av lärare i Sverige och det är därför angeläget att det utbildas fler lärare med rätt kompetens. Med anledning av detta är det intressant att studera hur inflödet av studenter till lärarutbildningarna ser ut och utvecklas. Syftet med denna statistiska analys är därför att beskriva och analysera inflödet av studenter till lärarutbildningarna. Inflödet till lärarutbildningarna kan förenklat beskrivas som en process som börjar med att en presumtiv student ansöker till en utbildning, i nästa steg antas till utbildningen och slutligen registrerar sig på utbildningen. Detta mäts med behöriga förstahandssökande, antagna och nybörjare¹.

Hur mäts inflödet av studenter till lärarutbildningarna?

Tre begrepp är alltså särskilt viktiga när inflödet till lärarutbildningarna studeras: behöriga förstahandssökande, antagna och nybörjare. Behörig förstahandssökande är en person som i sitt förstahandsalternativ sökt till och uppfyller behörighetsvillkoren för ett program som normalt leder till en lärarexamen. Med begreppet antagen avses här en person som antagits till utbildningen efter andra antagningsomgången. Med nybörjare avses en student som för första gången är registrerad på en kurs inom ett utbildningsprogram som normalt leder till en viss yrkesexamen. Det innebär att en student är nybörjare bara en gång per yrkesexamensprogram, oavsett högskola och eventuella byten av studieinriktning inom ramen för denna yrkesexamen. Söktrycket till de olika utbildningarna beräknas här som en kvot mellan antalet behöriga förstahandssökande och antalet antagna.

¹ Det empiriska underlaget kommer från SCB:s högskoleregister och UKÄ:s NU-databas (<http://www.uk-ambetet.se/statistikuppfoljning/statistikdatabasomhogskolan>).

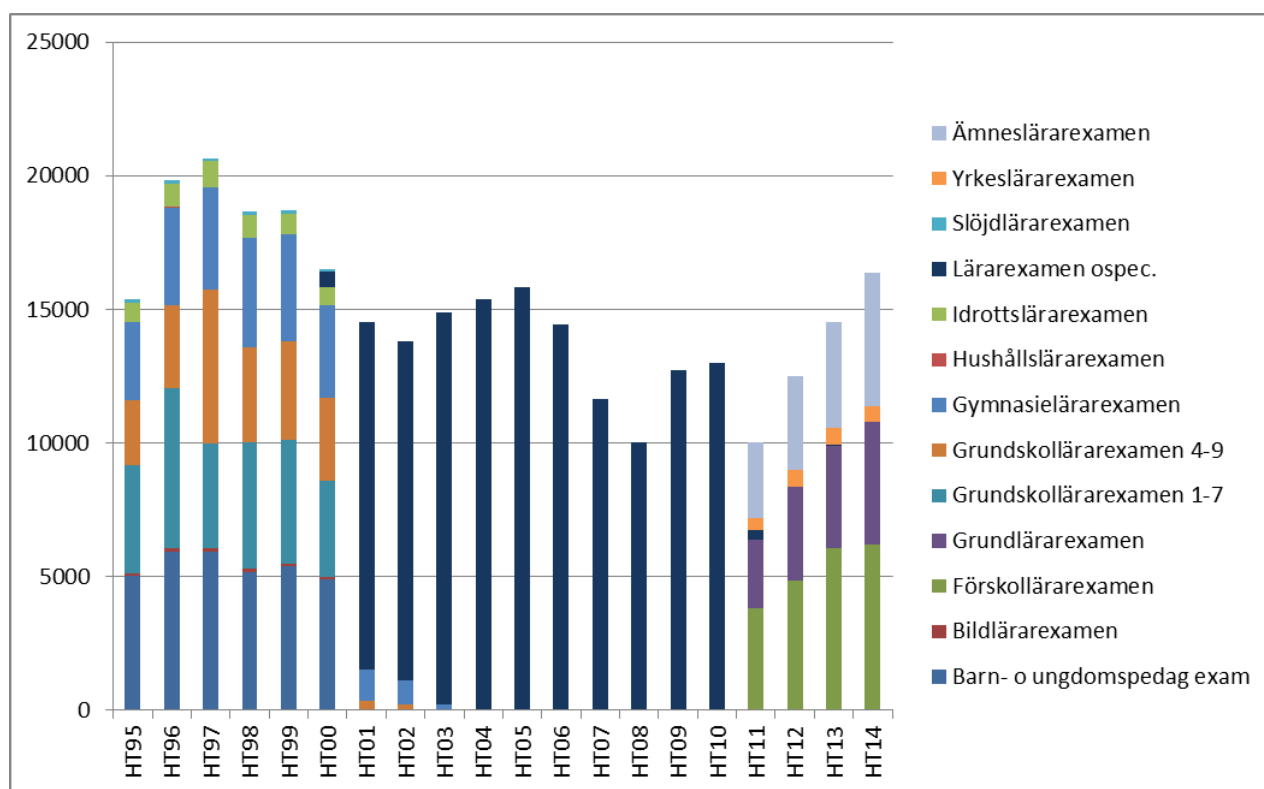

Datum
2014-12-09

Reg.nr
52-5-14

Behöriga förstahandssökande till lärarutbildningarna

Lärarutbildningen har reformerats ett flertal gånger under senare decennier och därför är det inte möjligt att under någon längre period följa hur antalet behöriga förstahandssökande har utvecklats för enskilda utbildningar och inriktningar. I figur 1 redovisas hur antalet sökande har utvecklats för de lärarexamina som varit aktuella från höstterminen 1995 till höstterminen 2014². Figuren visar också tydligt tre olika perioder. Sedan höstterminen 2011 har de flesta sökt till någon av de fyra utbildningarna på den nya lärarutbildningen (förskollärare, grundlärare, ämneslärare och yrkeslärare). Under perioden höstterminen 2001 till höstterminen 2010 sökte nästan alla till den periodens generella lärarutbildning. Perioden före denna karaktäriserades också av fyra större utbildningar (barn och ungdomspedagog, grundlärare 1–7, grundlärare 4–9 och gymnasielärare). Antalet sökande var som högst höstterminen 1997 då 20 654 behöriga personer sökte till någon av dessa lärarutbildningar i första hand. Lägst var antalet behöriga förstahandssökande höstterminen 2008 då motsvarande siffra var 10 034.

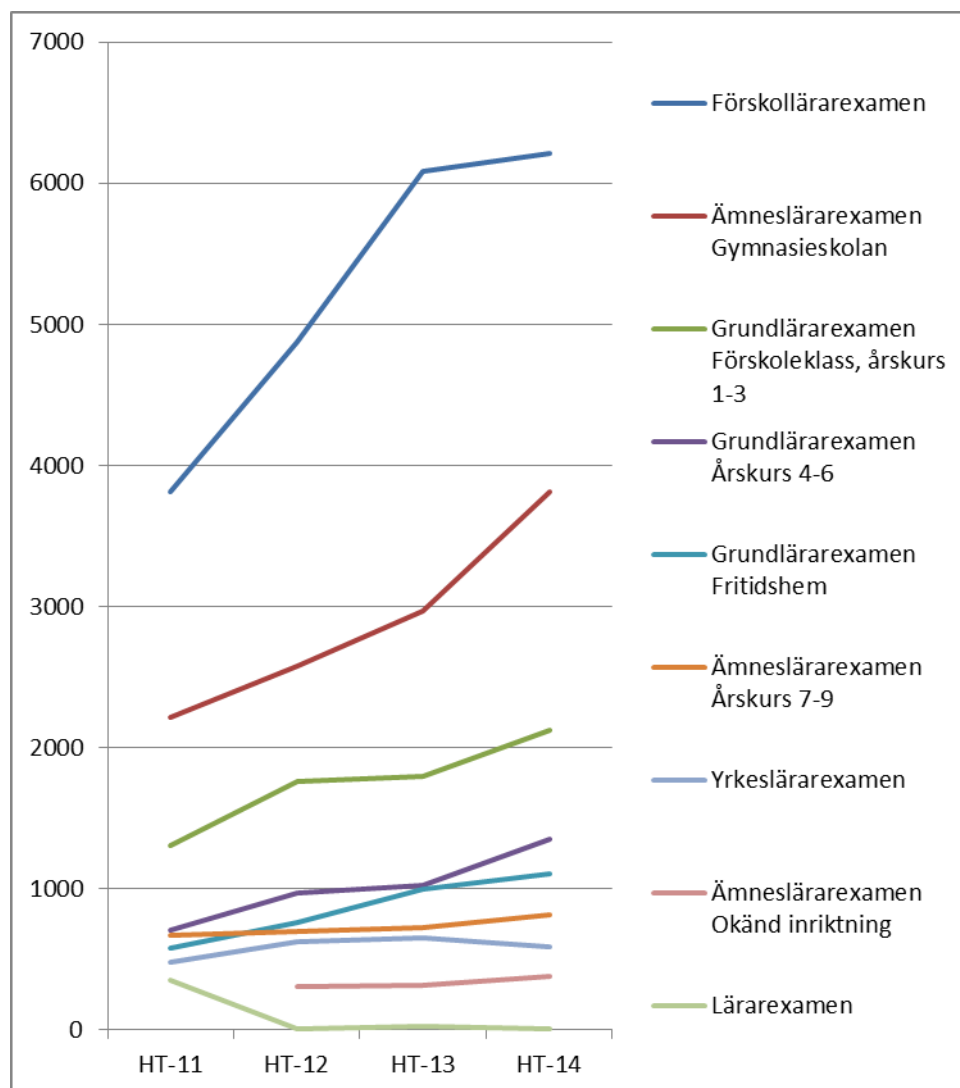
Figur 1. Antal behöriga förstahandssökande till de olika lärarutbildningarna ht 1995 till ht 2014.

² Uppgifter till NU-databasen avseende sökanden inhämtas fr.o.m. vt 2007 från Universitets- och högskolerådets (UHR, tidigare VHS) samordnade antagningssystem NyA. Uppgifter t.o.m. höstterminen 2006 har inhämtats från de centrala och lokala datoriserade antagningssystemen (H91 och LANT). Utbildningar till vilka antagningen sker manuellt ingår inte. Det betyder att musiklärarutbildningen före vt 2007 inte finns med.

Datum
2014-12-09

Reg.nr
52-5-14

På den nuvarande lärarutbildningen, se figur 2 nedan, har antalet behöriga förstahands-sökande ökat till alla inriktningarna sedan de först startades höstterminen 2011 då antalet var 10 087. Efterföljande höstterminer har antalet ökat stadigt, höstterminen 2014 var motsvarande antal 16 381. Särskilt kraftigt har intresset för förskolläraryrket och ämneslärarutbildningen med inriktning mot gymnasiet ökat.

Figur 2. Antal behöriga förstahandssökande till de olika lärarutbildningarna uppdelat på inriktning ht 2011 till ht 2014.

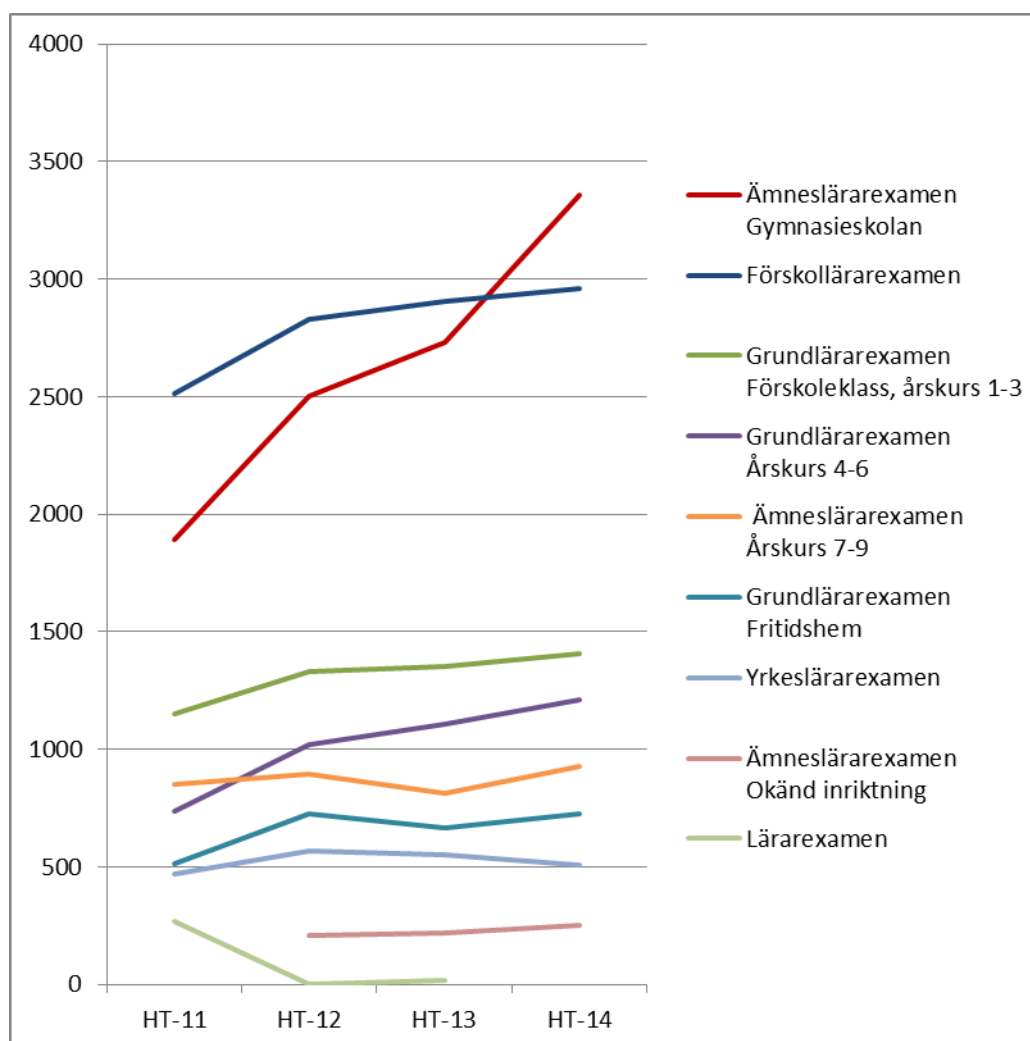
Antagna på lärarutbildningarna

Sedan höstterminen 2011 har antalet antagna till lärarutbildningarna ökat kraftigt. Höstterminen 2011 antogs totalt 8 397 studenter och höstterminen 2014 antogs 11 344 studenter till en lärarutbildning. I figur 3 nedan visas hur antalet antagna ökat särskilt kraftigt till ämneslärarutbildning med inriktning mot gymnasiet.

Datum
2014-12-09

Reg.nr
52-5-14

Figur 3. Antal antagna till de olika lärarutbildningarna uppdelat på inriktning ht 2011 till ht 2014.

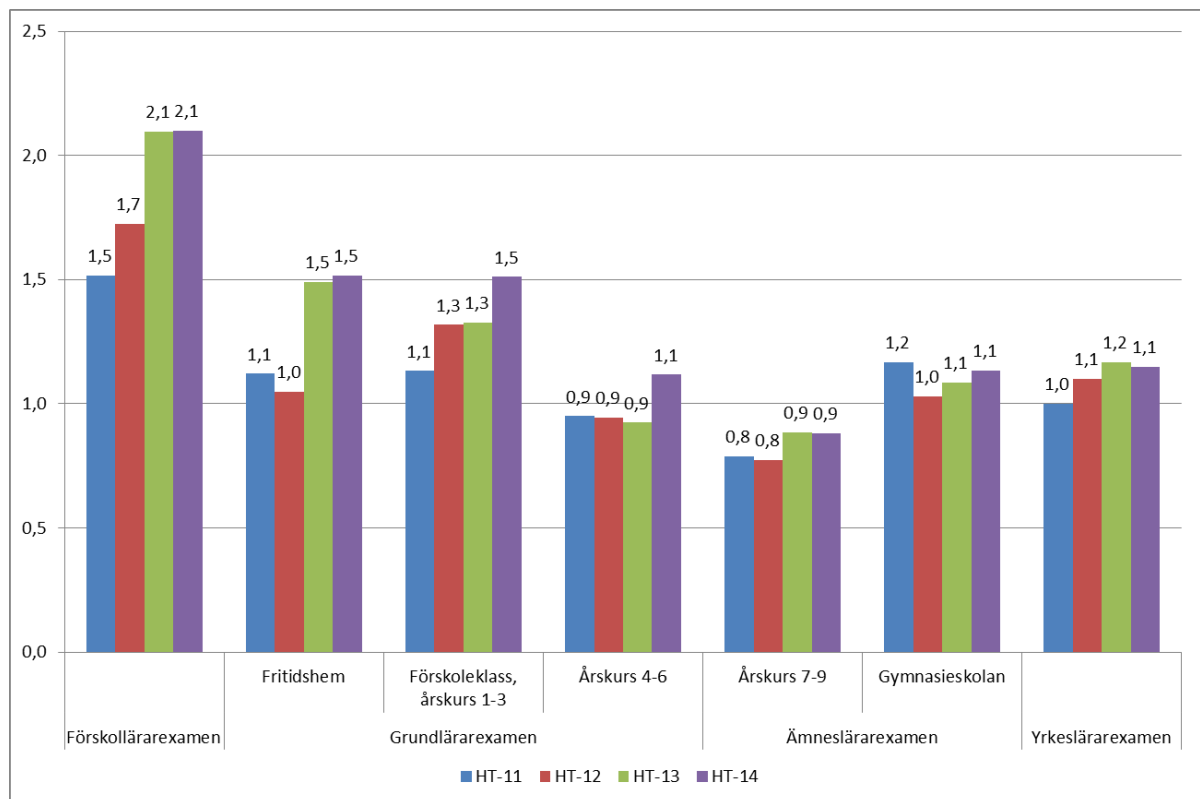
Söktrycket till lärarutbildningarna

Söktrycket till lärarutbildningarna är generellt sett lågt men på uppgång sedan höstterminen 2011. Särskilt lågt är det till grundlärarutbildningen med inriktning mot årskurs 4–6 och till ämneslärarutbildningen med inriktning mot årskurs 7–9. Till dessa har söktrycket oftast legat under 1 (ett) de senaste fyra höstterminerna, se figur 4 nedan. Klart högst söktryck är det till förskollärarutbildningen där det funnits över två behöriga förstahandssökande per antagen student de senaste två höstterminerna. Söktrycket till de olika lärarutbildningarna är en viktig förutsättning i relation till dimensioneringen av lärarutbildningarna. Utbildningar med ett söktryck under eller runt 1 kan inte enkelt byggas ut eftersom det helt enkelt saknas behöriga förstahandssökande till platserna.

Datum
2014-12-09

Reg.nr
52-5-14

Figur 4. Söktrycket till de nya lärarutbildningarna uppdelat på inriktning från ht 2011 till ht 2014.

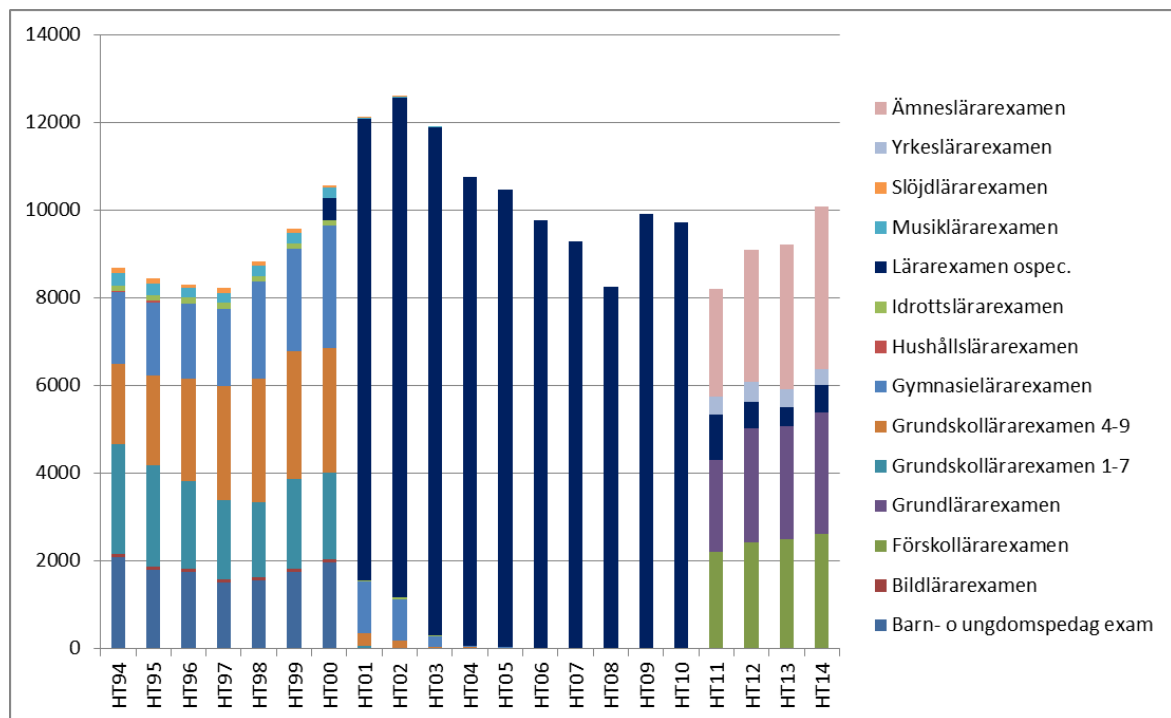
Registrerade nybörjare på lärarutbildningarna

De studenter som söker och antas till en lärarutbildning börjar inte nödvändigtvis att studera på en lärarutbildning. Det mest centrala måttet på inflödet till lärarutbildningarna är därför det antal studenter som faktiskt registrerar sig och börjar studera på en lärarutbildning. Antalet registrerade nybörjare på lärarutbildningarna hade en tydlig toppnotering höstterminen 2002 då 12 574 studenter påbörjade en lärarutbildning. För övriga år gäller att det vanligen börjar någonstans mellan 8 000 och 10 000 studenter på en lärarutbildning varje hösttermin.

Datum
2014-12-09

Reg.nr
52-5-14

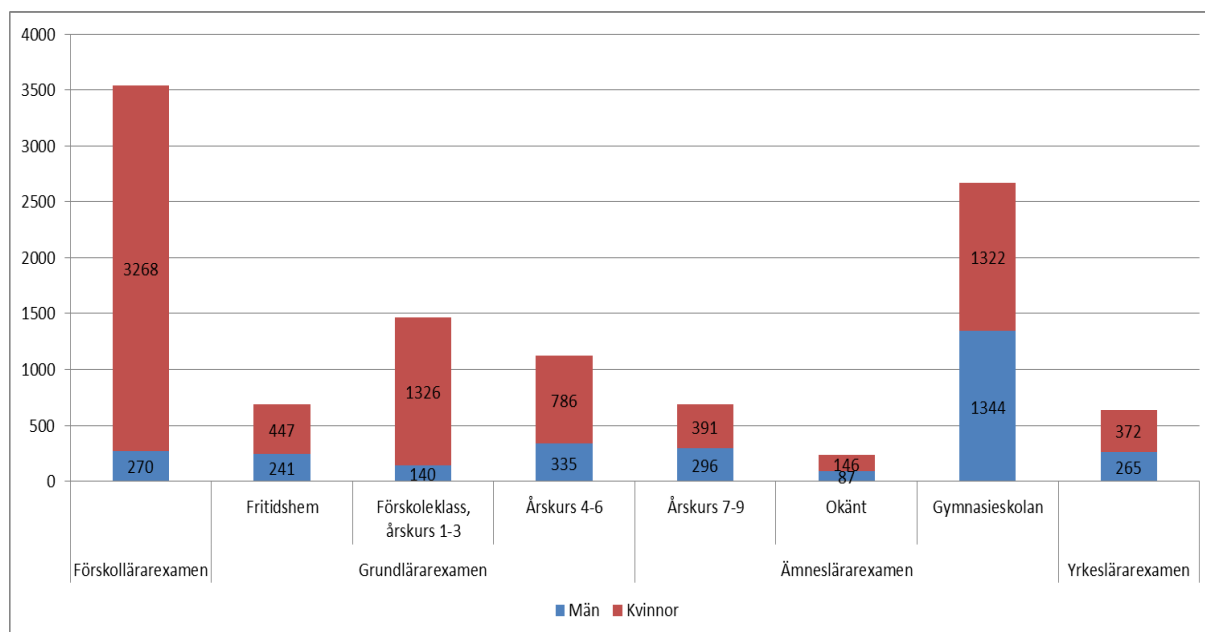
Figur 5. Antal registrerade nybörjare på de olika lärarutbildningarna från ht 1995 till ht 2014. Uppgifterna för ht 2014 är preliminära.

Läsåret 2013/14 började 11 036 studenter på någon av de nya lärarutbildningarna för första gången. Ytterligare 809 registrerades på någon av de äldre lärarutbildningarna. Av de som påbörjade någon av de nya lärarutbildningarna började 3 538 på en förskolläro utbildning och 2 666 påbörjade en ämnesläro utbildning med inriktning mot gymnasiet, se figur 6 nedan. Den stora skillnaden mellan inriktningarna på ämnesläro utbildningen förklaras sannolikt av att examen med inriktning mot gymnasiet ger behörighet att undervisa på både årskurs 7–9 och gymnasiet. De som tar examen med inriktning mot årskurs 7–9 är dock inte behöriga att undervisa på gymnasiet. Detta gör sannolikt inriktningen mot gymnasiet mer attraktiv för många studenter.

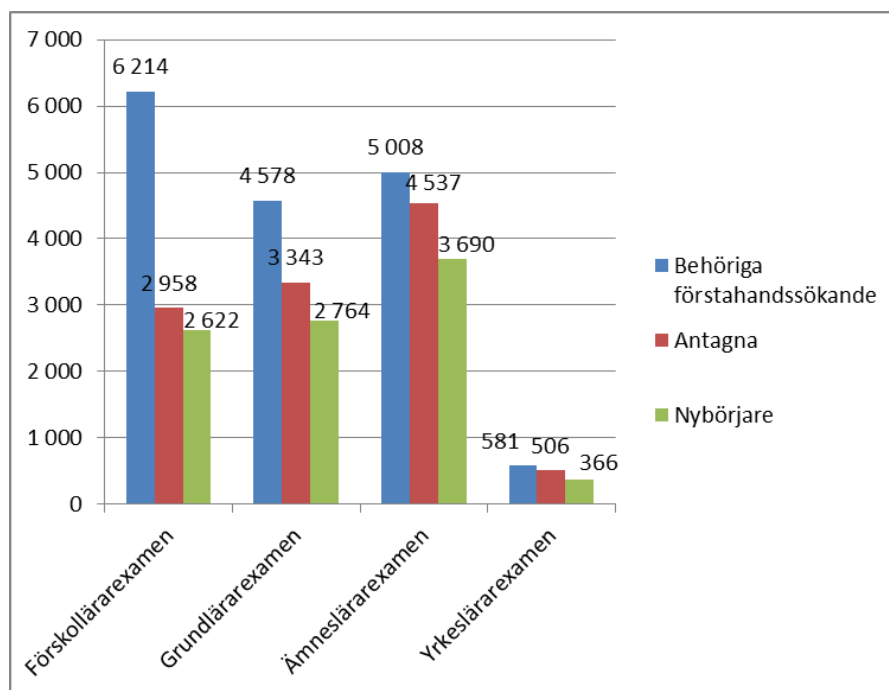
Datum
2014-12-09

Reg.nr
52-5-14

Figur 6. Antal registrerade nybörjare på de olika nya lärarutbildningarna uppdelat på kön läsåret 2013/14.

Inflödet till de nya lärarutbildningarna med avseende på behöriga förstahandssökande, antagna och nybörjare sammanfattas i figur 7 nedan. Generellt gäller att utbildningar med högre söktryck har små förluster mellan antal antagna och antal nybörjare. På utbildningarna med lågt söktryck är skillnaden mellan antalet antagna och antalet nybörjare mycket större relativt sett.

Figur 7. Behöriga förstahandssökande, antagna och nybörjare på de nya lärarutbildningarna ht 2014 uppdelat på examen. Nybörjaruppgifterna är preliminära.

Datum
2014-12-09

Reg.nr
52-5-14

Andelen män och kvinnor på lärarutbildningarna

Av figur 6 ovan framgår också att de flesta som påbörjar en lärarutbildning är kvinnor. Av de 11 036 studenter som registrerades som nybörjare på någon av de nya lärarutbildningarna läsåret 2013/14 var 8 058 kvinnor och 2 978 män. Det motsvarar 73 procent kvinnor. Könsfördelningen varierar dock kraftigt mellan de olika inriktningarna. I tabell 1 nedan visas hur andelarna män och kvinnor varierar mellan de olika lärarutbildningarna läsåret 2013/14 med avseende på nybörjarna. På förskollärarytbildningen var endast 8 procent män. På ämneslärarutbildningen med inriktning mot gymnasiet var 50 procent män. Män på lärarutbildningarna finns således främst på utbildningar som leder fram till en examen med inriktning mot de äldre eleverna. Undantaget utgörs av inriktningen mot fritidshem där förhållandevis många av nybörjarna är män, 35 procent läsåret 2013/14.

Tabell 1. Andel män respektive kvinnor av nybörjare läsåret 2013/14 uppdelat på inriktning.

Examen	Inriktning	Män	Kvinnor
Förskollärarexamen		8 %	92 %
Grundlärarexamen	Fritidshem	35 %	65 %
	Förskoleklass, årskurs 1–3	10 %	90 %
	Årskurs 4–6	30 %	70 %
Ämneslärarexamen	Årskurs 7–9	43 %	57 %
	Gymnasieskolan	50 %	50 %
Yrkeslärarexamen		42 %	58 %
Totalsumma		27 %	73 %

Efter införandet av den nya lärarutbildningen hösten 2011 har könsfördelningen på de olika utbildningarna varit relativt stabil. I tabell 2 nedan visas könsfördelningen för nybörjarna för de olika utbildningarna mellan hösten 2011 och våren 2014.

Tabell 2. Andel män respektive kvinnor av nybörjare på den nya lärarutbildningen uppdelat på examenstyp och termin ht 2011 till vt 2014.

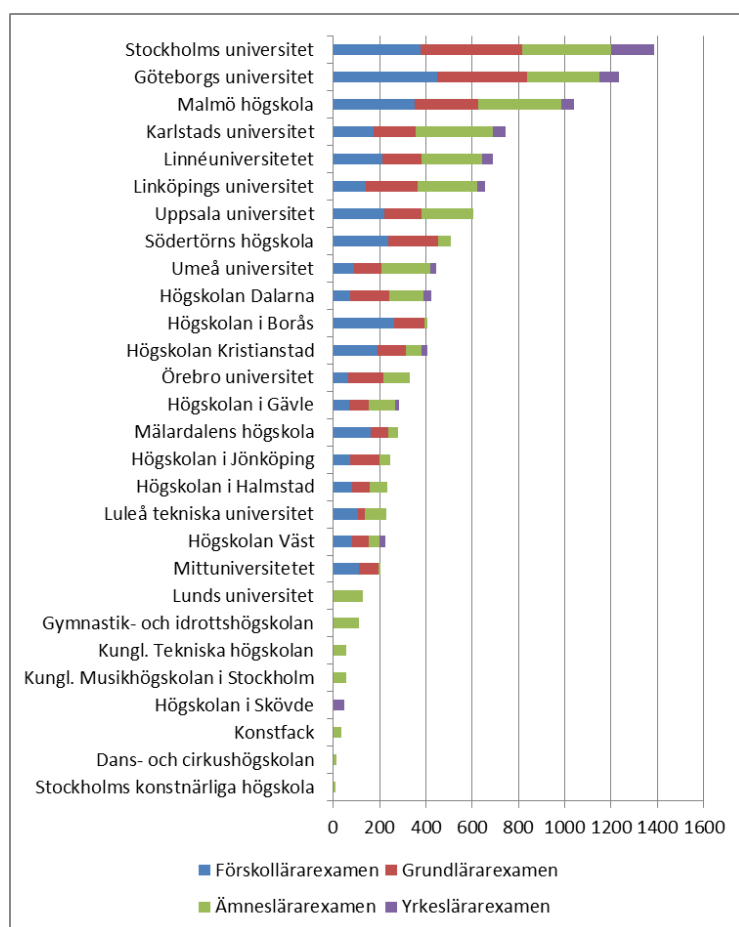
Examen	Kön	ht 11	vt 12	ht 12	vt 13	ht 13	vt 14
Förskollärarexamen	Män	8 %	5 %	7 %	6 %	8 %	7 %
	Kvinnor	92 %	95 %	93 %	94 %	92 %	93 %
Grundlärarexamen	Män	19 %	20 %	21 %	19 %	22 %	22 %
	Kvinnor	81 %	80 %	79 %	81 %	78 %	78 %
Ämneslärarexamen	Män	49 %	40 %	46 %	44 %	48 %	47 %
	Kvinnor	51 %	60 %	54 %	56 %	52 %	53 %
Yrkeslärarexamen	Män	50 %	32 %	39 %	33 %	43 %	40 %
	Kvinnor	50 %	68 %	61 %	67 %	57 %	60 %

Datum
2014-12-09

Reg.nr
52-5-14

På vilka lärosäten utbildas lärarna?

Läro- utbildning erbjuds på många lärosäten. Läsåret 2013/14³ registrerades alltså 11 036 nybörjare på någon av de nya läro- utbildningarna, och dessa var fördelade på 28 lärosäten⁴, se figur 8 nedan. Störst i detta avseende var Stockholms universitet med 1 387 registrerade nybörjare. De flesta av de större lärosätena inom läro- utbildningen har en relativt jämn fördelning mellan förskolläro- , grundläro- och ämnesläro- utbildning medan flera av de mindre lärosätena förefaller vara mer specialiserade på en eller två läro- examina. Det registrerades nybörjarstudenter till yrkesläro- examen vid 12 av de 28 lärosätena.

Figur 8: Antal registrerade nybörjare på någon av de nya läro- utbildningarna uppdelat på lärosäte och examenstyp läsåret 2013/14.

³ Dans- och cirkushögskolan inkorporerades i nybildade Stockholms konstnärliga högskola den 1 januari 2014.

⁴ Ytterligare nio studenter påbörjade under samma period en utbildning som kan leda fram till en ingenjers- och ämnesläro- examen på Chalmers tekniska högskola.